

V Bruselu dne 19.12.2018
COM(2018) 816 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Evropské strukturální a investiční fondy na období 2014–2020
Souhrnná zpráva o výročních zprávách o provádění programů z roku 2018
týkajících se provádění v letech 2014–2017**

Evropské strukturální a investiční fondy na období 2014–2020
Souhrnná zpráva o výročních zprávách o provádění programů z roku 2018
týkajících se provádění v letech 2014–2017

1. Úvod

Cílem evropských strukturálních a investičních fondů (dále „ESI fondy“) je podporovat trvalou sociálně-ekonomickou konvergenci, odolnost a územní soudržnost. ESI fondy představují největší zdroj podpory z EU v klíčových oblastech, které vyžadují investice dle politických priorit Komise vedené předsedou Junckerem. Tyto investice podporují tvorbu pracovních míst a růst, podněcují investice do jednotného digitálního trhu a energetické unie a posilují jednotný trh a správu ekonomických záležitostí, čímž reagují na potřeby reálné ekonomiky a podporují strukturální změny a reformy vytyčené během procesu evropského semestru.

Tato zpráva představuje třetí výroční přehled o provádění více než 530 (celostátních a regionálních) programů sdíleného řízení, který byl vypracován na základě výročních zpráv o programech obdržných v polovině roku 2018¹. Konkrétně shrnuje dostupné údaje o výkonnosti, pokud jde o provádění, za období let 2014 až 2017².

Po přezkumu v polovině období provedeném u víceletého finančního rámce na období 2014–2020 a na základě technické úpravy HDP v roce 2017 se podíl EU na rozpočtu pro ESI fondy zvýšil o 6 miliard EUR na celkových 460 miliard EUR. Při odpovídajícím navýšení vnitrostátního spolufinancování vzrostly celkové plánované investice o 9 miliard EUR na celkových 647 miliard EUR.

Do konce roku 2017 bylo v Evropě vybráno přes 1,7 milionu projektů, což odpovídá celkovému investičnímu objemu 338 miliard EUR resp. 53 % plánované celkové částky. Hodnota projektů vybraných v samotném roce 2017 činí 158 miliard EUR, což znamená, že jde o dosud nejvyšší roční nárůst. Z toho jasně vyplývá, že členské státy proměňují své investiční plány v konkrétní projekty, které přinášejí udržitelný sociální a hospodářský užitek.

Investice se zdárně vyvíjejí v mnoha tematických oblastech, které má EU stanovené jako své priority. Na projekty bylo vyčleněno například 55 % celkových plánovaných investic do malých a středních podniků. Ačkoli v některých tematických oblastech zůstává míra výběru investic nižší, než je celkový průměr, rozdíly v míře výběru se zmenšují. Ke konci roku 2017 se například zlepšila míra výběru u opatření v oblasti klimatu a u investic do digitální ekonomiky. Podle novějších zpráv o programech politiky soudržnosti vydržel výrazný pokrok ve výběru projektů až do 30. září 2018, kdy míra prostředků přidělených na projekty činila 67 %. To znamená, že v průběhu 9 měsíců bylo dosaženo zvýšení o 66 miliard EUR, čímž celková výše přidělených investic překročila 400 miliard EUR.

Do konce roku 2017 byly u vybraných projektů oznámeny celkové výdaje ve výši téměř 96 miliard EUR. V průběhu 12 měsíců tak došlo k urychlení tempa a více než zdvojnásobení objemu. Z rozpočtu EU bylo do konce roku 2017 členskými státy vyplaceno 16 % z celkových prostředků dostupných pro dané období. (Ke konci října 2018 dosáhl tento podíl 23 %.) Uspokojivě pokračuje i provádění programů pro rozvoj venkova. Příjemci podporovaní z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) obdrželi do

¹ Jak vyžaduje článek 53 nařízení o společných ustanoveních (EU) č. 1303/2013.

² Tato zpráva doplňuje zprávu o plnění rozpočtu ESI fondů.

http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2018/AnalysisBudgImplem_ESIF_2017_EN.pdf

podzimu roku 2018 více než 33,8 miliardy EUR, což představuje téměř 33 % celkového finančního krytí dostupného pro programové období.

Z celkových údajů o výkonnosti oznámených ke konci roku 2017 vyplývá následující:

- 1 milion podniků obdržel podporu v zájmu zvýšení produktivity, zajištění růstu či vytvoření pracovních míst,
- 15,3 milionu občanů obdrželo podporu při hledání zaměstnání nebo absolvování školení či vzdělání, případně využilo opatření zaměřená na sociální začleňování,
- na 15 % z celkové zemědělské plochy byla uplatněna opatření v oblasti klimatu a ochrany životního prostředí za účelem zlepšení biologické rozmanitosti a hospodaření s půdou a vodou.

Oddíl 2 níže podává přehled o pokroku v provádění do konce roku 2017. Oddíl 3 podrobněji představuje pokrok dosažený v jednotlivých klíčových tematických oblastech. Oddíl 4 shrnuje dosavadní hodnocení provedená členskými státy.

2. PŘEHLED POKROKU PŘI PROVÁDĚNÍ

V zájmu dosažení souladu s touto zprávou **byla aktualizována platforma pro otevřená data o ESI fondech³**, takže nyní poskytuje přehled o finančním objemu vybraných projektů a o odhadech a dosažených výsledcích dle společných ukazatelů, přičemž vychází z údajů uvedených u jednotlivých programů v jejich výročních zprávách o provádění z roku 2018. Údaje jsou k dispozici dle jednotlivých členských států, programů, témat a ESI fondů. Na platformě jsou uvedeny nejnovější vykázané částky, které se mohou lišit od údajů dostupných v době dokončování tohoto textu.

2.1. Přehled finančního pokroku

Během roku 2017 prošel **celkový plánovaný objem investic** v rámci ESI fondů několika změnami, které zajistily jeho čisté navýšení. Na základě přezkumu v polovině období provedeného u víceletého finančního rámce na období 2014–2020 byly navýšeny prostředky přidělené Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI) (viz rámeček 2). Technická úprava vycházející z přepočtu finančních prostředků přidělených v rámci politiky soudržnosti vedla k čistému navýšení rozpočtu pro Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a Evropský sociální fond (ESF). V rámci EZFRV proběhly některé další přesuny prostředků na vnitrostátní úrovni z 1. pilíře společné zemědělské politiky (SZP) do programů pro rozvoj venkova.

Ve výročních zprávách z roku 2018 oznámily členské státy navýšení **finančních prostředků přidělených na vybrané projekty**. Celkový objem projektů vybraných pro podporu činil **338 miliard EUR, což představuje 53 % z celkového objemu investic naplánovaných na období 2014–2020**. Příspěvek EU k vybraným projektům se odhaduje na 240 miliard EUR. Celková míra výběru projektů je tak srovnatelná s tímž obdobím na konci minulého programového období.

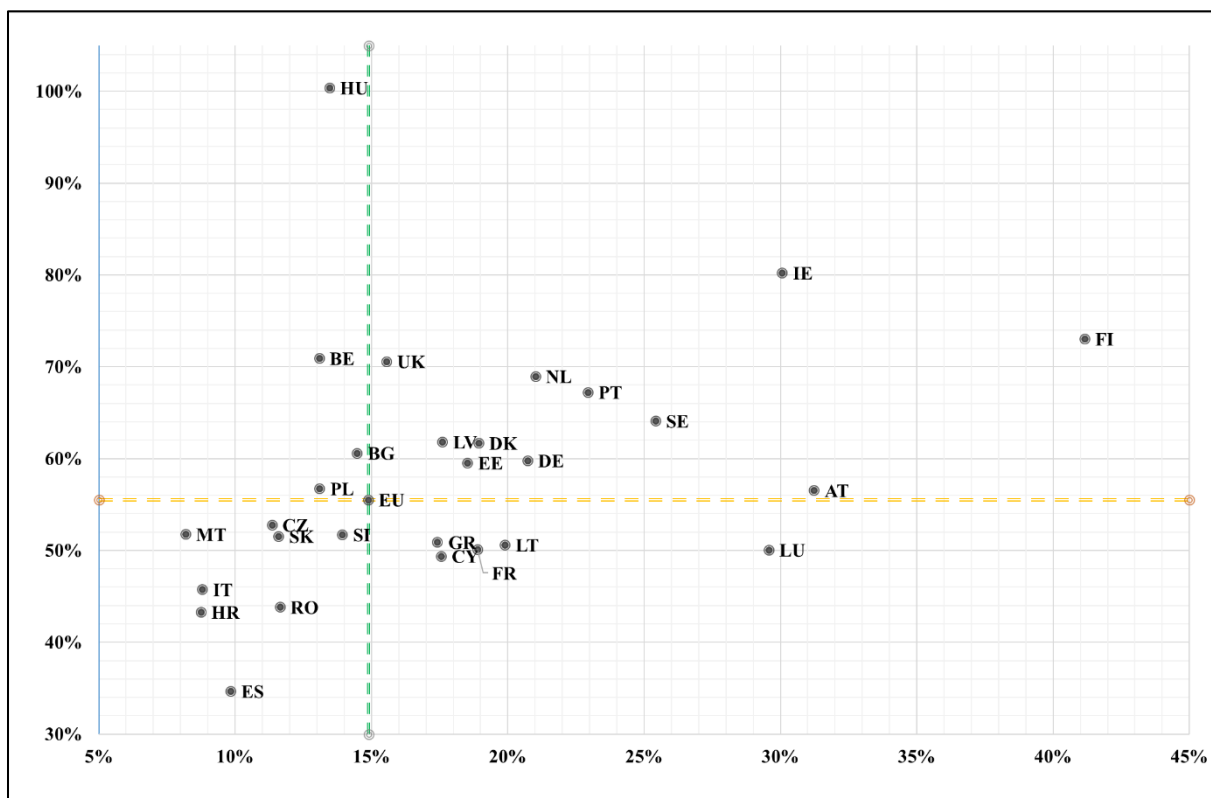
V přílohách 1.1 a 1.2 je uvedeno rozdělení objemu vybraných projektů podle jednotlivých fondů na konci roku 2017 a na podzim roku 2018. Přílohy 2.1 a 2.2 obsahují rozpis stejných údajů podle jednotlivých členských států. (Celkový finanční objem projektů vybraných

³ Otevřená datová platforma pro ESI fondy: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

v rámci politiky soudržnosti vzrostl během 9 měsíců od konce roku 2017 do podzimu roku 2018 na 66 miliard EUR a nyní dosahuje 67 % plánovaných investic.)

Porovnáme-li tyto dva přehledy s předchozími roky, je zjevné, že trendy v provádění jsou dynamické. Do podzimu 2018 byla již míra výběru projektů napříč různými tematickými cíli celkově homogennější. Předchozí zpoždění v míře výběru u některých témat a členských států se však stále projevují podprůměrnými výdaji. Z níže vyobrazeného grafu je patrná vysoký stupeň variability v míře výběru a výdajů u jednotlivých členských států na konci roku 2017 oproti průměru u ESI fondů.

Graf: ESI fondy: bodový diagram míry výběru a výdajů u členských států v roce 2017

Zdroj: platforma pro otevřená data o ESI fondech, Evropská komise

Poznámky: svislá osa = % výběru, vodorovná osa = % výdajů.

Z grafu je patrné, že vysoká míra výběru se nemusí nutně promítnout do okamžitých výdajů. Výdaje se realizují pomaleji, jestliže je projekty ještě třeba naplánovat nebo zadat, jsou-li projekty převážně víceletého charakteru nebo jsou-li jinak nepřipravené.

Pokud jde o **platby z rozpočtu EU** členským státům, bylo do konce roku 2017 vyplaceno 75 miliard EUR (16 % celkové plánované částky, včetně předběžného financování a průběžných plateb vykázaných výdajů). Správní ustanovení pro období 2014–2020 (např. pravidlo N+3, míra předběžného financování) poskytují členským státům jen omezenou motivaci k uspořádání zahájení provádění. Navzdory celkově nízké míře plnění se zrušení závazků podle pravidla N+3 v roce 2017 dotklo jen několika málo programů přijatých v roce 2014. V rámci programů politiky soudržnosti byly zrušeny závazky v celkové výši pouhých 30 milionů EUR. Pravidlo zrušení závazku by však v roce 2018 mělo podpořit finanční kázeň. U mnoha programů financovaných z ESI fondů, které byly přijaty v roce 2015, bude nutné značně urychlit vykazování výdajů.

2.2. Pokrok s ohledem na dosažení cílů programů

Výroční zprávy z roku 2018 podávají informace o pokroku na cestě k dosažení cílů a záměrů programů. Do konce roku 2017 vybraly členské státy a regiony zhruba 1,7 milionu projektů v rozsahu od velkých investic do infrastruktury až po podporu poskytovanou zemědělským podnikům.

Fond	Celkový počet projektů vybraných do konce roku 2017
EFRR	160 000
EZFRV ⁴	1 000 000
ESF/YEI	505 000
Fond soudržnosti	8 600
ENRF	18 500
Celkem	1 692 100

Hlavní oznámené údaje o výkonnosti těchto projektů do konce roku 2017 dle společných ukazatelů jsou následující:

- z vybraných projektů bude těžit 1 milion podniků (50 % cíle), přičemž již byla dokončena podpora 450 000 podniků⁵,
- projekty podpořené z ESF a YEI přinesly užitek 15 milionům účastníků,
- dosud byl podpořen 1 milion projektů, které pomohly zemědělskému sektoru a venkovským podnikům zajistit vyšší konkurenceschopnost a vytvořit a udržet pracovní místa ve venkovských oblastech,
- 26 milionů hektarů zemědělské plochy, tj. 15 % využívané zemědělské půdy, bylo vybráno pro podporu hospodaření s půdou v zájmu lepší ochrany biologické rozmanitosti,
- na 56 % celkového počtu venkovského obyvatelstva (163 milionů obyvatel) se vztahuje 2 700 vybraných místních akčních skupin LEADER v rámci EZFRV,
- funguje 70 % z vybraných 368 místních akčních skupin v oblasti rybolovu.

V období 2014–2020 se programy soustřeďují na odůvodnění zásahu a na širší využití společných ukazatelů konkrétních fondů, což vede k podávání důkladnějších a ucelenějších zpráv o výkonnosti. Oproti minulým letům představují zprávy o programech z roku 2018 ve většině případů daleko bohatší zdroj informací o výkonnosti, pokud jde o společné ukazatele. Oznamované hodnoty obecně naznačují možné vztahy mezi cílovými hodnotami ukazatelů a hodnotami z vybraných projektů. Jsou-li ve zprávách zjištěny nesrovnalosti, prověřují se údaje u programů. Proces ověřování kvality výročních zpráv zajistil nápravu některých chyb při oznamování. Komise očekává, že zbývající nedostatky lze eliminovat zdokonalením vykazování dle jednotlivých programů, případně zvýšením cílů.

⁴ Tento údaj zahrnuje jen projekty investičního typu. Počet projektů neinvestičního typu podporovaných z EZFRV činí 2 664 000.

⁵ Na podporu podniků se zaměřují všechny ESI fondy. Vybrané projekty podpoří 598 000 podniků v rámci EFRR, 162 400 mikropodniků a malých a středních podniků v rámci ESF a 248 600 venkovských podniků v rámci EZFRV (bude podpořeno 106 600 mladých zemědělců a investováno do hmotného majetku ve 142 000 zemědělských podniků).

Získání záruk ohledně údajů o výkonnosti, které jsou Komisi oznamovány, má zásadní význam pro přidělení výkonnostní rezervy v roce 2019. Komise a vnitrostátní auditní orgány začaly již v roce 2017 prověřovat zavedené systémy a dosud oznámené údaje. Cílené audity systémů byly zaměřeny na správu a oznamování údajů o výkonnosti u jednotlivých programových orgánů. Valná většina dosavadních auditů Komise dospěla celkově k pozitivním závěrům ohledně spolehlivosti testovaných systémů. Výjimkou bylo několik málo programů, u nichž byly zjištěny závažné systémové nedostatky nebo závažné nepřesnosti v údajích. Výsledky auditů Komise doplní práce vnitrostátních auditních orgánů, o níž se bude referovat v jejich výročních kontrolních zprávách v únoru 2019.

3. PŘEHLED PROVÁDĚNÍ PODLE KLÍČOVÝCH TÉMAT

Tato zpráva poskytuje přehled o pokroku v provádění více než 530 programů v rámci ESI fondů v letech 2014 až 2017 z hlediska finančního objemu vybraných projektů a pokroku při uzavírání příslušných smluv a plnění společných výstupů a výsledků. Informace vycházejí z obsahu výročních zpráv o programech z roku 2018.

Přílohy podávají přehled o finančním objemu a míře výběru projektů pro ESI fondy dle jednotlivých tematických cílů a členských států na konci roku 2017 a na podzim roku 2018. Pokud jde o ukazatele, shrnuje tato zpráva pokrok dosažený dle společných ukazatelů u každého z fondů a příspěvek očekávaný od vybraných projektů. Uvedeny jsou rovněž příklady projektů, které již byly podpořeny.

3.1. Výzkum a inovace, IKT a konkurenceschopnost malých a středních podniků

V této oblasti se plánují investice v celkové výši cca 184 miliard EUR, zejména z EFRR a EZFRV. Do konce roku 2017 byly vybrány projekty představující cca 51 % této částky (přes 97 miliard EUR⁶), přičemž vykázané výdaje se odhadují na 13 % resp. 24 miliard EUR.

3.1.1. Výzkum a inovace⁷

Na konkrétní **projekty v oblasti výzkumu a inovací** byla v rámci EFRR a EZFRV přidělena částka ve výši 34 miliard EUR, která představuje 51 % celkové plánované částky na období 2014–2020. Oznámené výdaje činily pouhých 8 % z této celkové částky.

Vybrané programy EFRR podporující spolupráci s výzkumnými ústavy mělo do konce roku 2017 využít odhadem 43 500 podniků (69 % cíle), přičemž mělo být dokončeno 7 000 činností spolupráce. Investice do lepší infrastruktury v oblasti výzkumu a technického rozvoje mají podle odhadů přinést užitek 71 500 výzkumných pracovníků (55 % cíle), přičemž 15 000 z nich již tuto infrastrukturu využívá. Významný pokrok byl pozorován také u sledování podpory nových produktů (včetně služeb), kde vybrané operace cílily na 35 450 nově zavedených produktů ve firmách (55 % cíle), přičemž podpora byla dokončena u 3 700 z nich.

Financování vybraných projektů z EZFRV dosahovalo na konci roku 2017 výše 8 miliard EUR. V oblasti výzkumu a inovací se stává účinným inovačním nástrojem evropské inovační partnerství pro zemědělství, které sdružuje zemědělce, výzkumné pracovníky, poradce a podniky při práci na 3 097 praktických inovativních projektech. Tyto projekty mají významný potenciál pro vytvoření inovativních řešení, která zajistí inteligentnější, účinnější a udržitelnější způsob zemědělského hospodaření. Výsledky těchto projektů jsou sdíleny na

⁶ Do této oblasti spadá objemový podíl projektů vybraných v rámci „vícetematických cílů“ – viz příloha 1.1.

⁷ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes>

platformě evropského inovačního partnerství „Produktivita a udržitelnost zemědělství“ (EIP-AGRI) a poskytují zemědělské komunitě mnoho nových podnětů a inspirace. Do konce roku 2017 bylo zahájeno 667 interaktivních inovativních projektů (21 % cíle).

- *V České republice byla v rámci druhé fáze projektu udržitelné energetiky SUSEN za podpory EFRR financována instalace technologických nástrojů ve středisku výzkumu a vývoje udržitelné energetiky. Středisko pracuje především na využívání ionizujícího záření a jaderné energie. Poskytuje 128 pracovních míst a do jeho činnosti se každoročně zapojuje i cca 55 studentů a absolventů.*
- *10 000 zemědělců využilo školení v oblasti digitálních technologií, které zorganizoval rakouský Ländliches Fortbildungsinstitut v rámci rakouské zemědělské komory. On-line forma školení odstranila nutnost mnohahodinové jízdy do vzdělávacího střediska, nemluvě o souvisejících dopadech na životní prostředí. Spolufinancování z EZFRV činí 196 000 EUR z celkových projektových nákladů ve výši 245 000 EUR.*

3.1.2. Digitální ekonomika

V rámci tématu „digitální ekonomika“ byla podle odhadů do konce roku 2017 na projekty přidělena částka 9,8 milionu EUR (48 % plánované celkové částky). V oblasti výběru projektů bylo v roce 2017 zaznamenáno podstatné zlepšení. Výdaje ve výši 5 % celkové plánované částky nadále zaostávají za průměrem EU, což souvisí s pomalým zahájením provádění u tohoto tématu.

Značný pokrok nyní zaznamenává výběr projektů podporovaných z EFRR, jejichž cílem je zlepšit širokopásmový přístup a které mají přinést prospěch odhadem 4,3 milionu domácností (30 % cíle), třebaže prozatím má na základě provedených projektů přístup jen 227 000 domácností. S ohledem na opožděný výběr a dlouhé lhůty provádění se ukáže až později během období, zda je dosažení cíle reálné. V oblasti přijímání informačních technologií a provozu elektronického obchodu cílí vybrané projekty již na 16 000 podniků (19 % cíle).

Podpora z EZFRV se zaměřuje na zajištění lepšího přístupu ke službám v oblasti IKT a infrastruktury pro 18 milionů obyvatel venkova. Je poskytována prostřednictvím 4 400 investičních projektů. Na projekty bylo dosud přiděleno 36 % prostředků vyhrazených pro zlepšování služeb v oblasti IKT ve venkovských oblastech a zdokonalené služby již přinášejí užitek 1 255 000 obyvatelům venkova (7 % příslušné cílové hodnoty).

- *Projekt RO-NET poskytuje širokopásmový přístup obyvatelům 783 z 2 268 rumunských lokalit, které byly označeny jako „bílá místa“ bez přístupu k síti. Díky projektu má širokopásmový přístup na dosah 400 000 občanů, 8 500 podniků a 2 800 veřejných institucí. Celkové investiční náklady projektu činí 67 milionů EUR, přičemž příspěvek EFRR dosahuje 46 milionů EUR.*
- *Prostřednictvím EZFRV byla podpořena síť pracovníků sociální a zdravotní péče ve finském regionu Jižní Karélie, kde byl vytvořen informační systém pro správu rizik spojených s činností prováděnou z domova ve venkovských oblastech. Projekt je úspěšný díky kombinaci sociálních a digitálních prvků. Podpora z EZFRV činila 122 000 EUR z celkového rozpočtu 290 000 EUR.*

3.1.3. Zvyšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků

Konkurenceschopnost malých a středních podniků (MSP) je prioritou programů financovaných z EFRR, EZFRV a Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF). Do konce roku 2017 byla na konkrétní projekty přidělena podpora EU ve výši cca 53 miliard EUR (55 % celkové plánované částky). Výdaje ve výši 17 miliard EUR představují 18 % z celkové plánované částky, pokrok v provádění investic je tedy nadprůměrný.

EFRR podporuje širokou škálu opatření zaměřených na konkrétní potřeby MSP. Mezi klíčové cíle patří tvorba pracovních míst, podpora začínajících podniků, zvýšení produktivity,

podpora internacionalizace, posílení obchodu a poskytnutí přístupu k financování. Již přidělené financování podpoří:

- 427 000 MSP (52 % cíle); již byla dokončena podpora 127 000 MSP,
- 280 000 pracovních míst, která mají vzniknout přímo v podnicích, na něž se cílí (67 % cíle); již bylo vytvořeno 42 000 pracovních míst,
- zakládání začínajících podniků: vybrané projekty cílí na 74 000 začínajících podniků (46 % cíle); již byla dokončena podpora 19 400 začínajících podniků.

EZFRV podporuje řešení, která podněcují podnikání a zaměstnanost v zemědělských a venkovských podnicích a zlepšují jejich hospodářskou životaschopnost a odolnost. Do konce roku 2017 bylo dosaženo následujícího:

- více než 112 000 zemědělských podniků obdrželo investiční podporu k usnadnění restrukturalizace a modernizace a dosažení nárůstu produktivity (25 % cíle) a bylo přiděleno přes 49 % rozpočtových prostředků vyčleněných na pomoc do začátku podnikání a na podporu investic do nezemědělské činnosti ve venkovských oblastech,
- 51 000 mladých zemědělců, kteří přinášejí novou energii a mají potenciál plně využívat technologických výhod ke zvýšení produktivity a udržitelnosti, obdrželo podporu na zahájení činnosti,
- 125 200 zemědělských podniků obdrželo podporu v podobě nástrojů pro řízení rizik, které snižují míru nejistoty ohledně budoucího vývoje, při němž může být ohrožena konkurenceschopnost zemědělce,
- 57 200 zemědělských podniků obdrželo pomoc při účasti v režimech jakosti.

V rámci ENFR bylo 62 % projektů vybraných do konce roku 2017 zaměřeno na rozvoj MSP.

- *Chorvatsko poskytuje místním MSP nezbytný přístup k financování pomocí finančních nástrojů podporovaných z EFRR. Očekává se, že podpora z EU ve výši 280 milionů EUR spolu s odpovídajícím vnitrostátním příspěvkem ze soukromého a veřejného sektoru stimuluje investice podniků v celkové výši přes 1 miliardu EUR. Více než 1 200 MSP již obdrželo podporu v celkové výši cca 150 milionů EUR.*
- *V Estonsku využil mladý zemědělec financování z EZFRV k renovaci kravína, ve kterém instaloval nový krmný systém a více dojíren spolu s účinnějším systémem pro zpracování chlévského hnoje, čímž uspokojil narůstající výrobní potřeby. Díky investici se zisky jeho hospodářství již zdvojnásobily a značně se na něm zlepšily životní podmínky zvířat i pracovní podmínky. Financování z EZFRV činilo 184 000 EUR z celkového rozpočtu 600 000 EUR.*
- *V Nizozemsku byla z ENFR podpořena první nizozemská akvakulturní farma chovající pakambalu velkou, která úspěšně produkuje mláďata pakambaly velké z vlastního reprodukčního hejna na polokomerční úrovni. V další fázi zahájí chov klanonožců, vířníků a řas, aby se mohlo přímo v místě vyrábět krmivo pro ryby, a zajistila se tak nejvyšší kvalita a ziskovost při udržitelném a sledovatelném způsobu výroby.*

3.2. Nízkouhlíkové hospodářství, změna klimatu, životní prostředí a dopravní a energetické sítě

Z ESI fondů se investuje přes 264 miliard EUR do oblastí, které se zabývají udržitelným rozvojem. Na konci roku 2017 již byla na konkrétní projekty přidělena částka přesahující 142 miliard EUR, která představuje přibližně 54 % celkového objemu z EFRR, Fondu

soudržnosti, EZFRV a ENRF⁸. Byly oznámeny výdaje v celkové výši cca 50 miliard EUR, což představuje v průměru 19 %, přičemž mezi jednotlivými tematickými cíli jsou patrné značné rozdíly.

⁸ ESF přispívá k cílům v oblasti udržitelného rozvoje (tj. na zelené dovednosti) prostřednictvím sekundárních cílů podpory, zejména v rámci tematických cílů 8 a 10.

Rámeček č. 1: Začleňování opatření v oblasti klimatu do ESI fondů

V období 2014–2020 se plánuje vynaložit 25 % prostředků z ESI fondů na projekty zacílené na opatření v oblasti klimatu. Značně se tak přispěje k záměru věnovat těmto cílům nejméně 20 % rozpočtu EU. Při výpočtu podpory poskytované v boji proti změně klimatu se u každého fondu uplatňuje zvláštní metodika⁹. V rámci jednotlivých metodik se určují specifické kategorie podpory přispívající ke klimatickým opatřením, při čemž jim je přidělována váha v hodnotě 0 %, 40 % nebo 100 %. Ke klimatickým opatřením přispívají různou měrou všechny ESI fondy, přičemž v absolutních číslech poskytují nejvyšší příspěvky EFRR a EZFRV.

Částky naplánované a přidělené v souvislosti s projekty zaměřenými na oblast klimatu jsou podrobněji rozepsány v příloze 3. V roce 2017 částky vyčleněné na boj proti změně klimatu značně vzrostly s tím, jak se provádění programů zrychlilo. V rámci EFRR a Fondu soudržnosti se tyto částky za poslední rok zdvojnásobily, avšak z celkových částek přidělených na projekty tvoří i nadále o něco nižší podíl, než je plánovaný objem. V případě ESF byla plánovaná míra finančních prostředků přidělených na cíle v oblasti klimatu překonána.

3.2.1. Nízkouhlíkové hospodářství

Na **priority v oblasti nízkouhlíkového hospodářství** bylo již přiděleno 28 miliard EUR (45 % plánovaných investic), přičemž výdaje činily 4,6 miliardy EUR (7 %). Zatímco míra výběru se zlepšila a nyní se blíží průměru, nízké výdaje jsou dány pomalým počátečním tempem schvalování projektů a problematickým rozšiřováním investiční činnosti u některých konkrétních investičních témat, jako je energetická účinnost.

Podle očekávaných výsledků investičního úsilí v oblasti energetiky a nízkouhlíkového hospodářství by se užitek z vybraných projektů měl zlepšovat:

- v oblasti obnovitelné energie usilují projekty vybrané do konce roku 2017 o instalaci kapacit ve výši 6 300 megawattů (80 % cíle), přičemž již bylo instalováno 590 MW,
- byly vybrány projekty na renovaci 330 000 domácností za účelem snížení jejich energetické náročnosti (39 % cíle); do konce roku 2017 bylo provedeno 84 000 renovací,
- pokud jde o cílovou energetickou úsporu ve veřejných budovách, měly by vybrané projekty ušetřit přes 3 terawatthodiny energie (59 % cíle).

Podpora z EZFRV zahrnuje investiční opatření, opatření v oblasti obhospodařování půdy a předávání znalostí spolu s poradenskou činností. Na konci roku 2017 bylo dokončeno 75 % opatření zaměřených na pohlcování a ukládání uhlíku v zemědělské a lesní půdě, což znamená, že příslušného cíle bylo dosaženo na 73 %. Bylo schváleno 16,6 % projektů zaměřených na obnovitelnou energii.

- *V polském regionu Dolní Slezsko proběhla modernizace systému pro přepravu plynu, při níž byly postaveny dva nové plynovody o celkové délce 59 km a stanice pro stlačování plynu. V oblasti, do níž bylo investováno, žijí cca 3 miliony obyvatel, kteří nyní mohou využívat bezpečné, udržitelné, konkurenceschopné a cenově dostupné dodávky energie. Do vybudování plynovodů a stanice pro stlačování plynu bylo celkově investováno přes 20 milionů EUR, přičemž 9 milionů EUR bylo hrazeno z EFRR.*
- *Za podpory z EZFRV instalovala mléčná farma v belgickém Valonsku bioplynovou stanici o výkonu 33 kW, která vyrábí obnovitelnou energii z chlévského hnoje. Její hlavní přínos spočívá ve využívání ekologické energie k výrobě elektřiny v tomto hospodářství, především v průběhu dojení, které je plně automatizované a energeticky náročné. Celkové investiční náklady činily 222 000 EUR, přičemž 16 000 EUR bylo hrazeno z EZFRV.*

⁹ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 215/2014 ze dne 7. března 2014 (Úř. věst. L 69, 8.3.2014, s. 65).

3.2.2. Přizpůsobování se změně klimatu a předcházení rizikům

V oblasti **přizpůsobování se změně klimatu a předcházení rizikům** byly vybrány projekty v celkové hodnotě 24 miliard EUR (58 % plánované částky), přičemž výdaje činily cca 14 miliard EUR (33 %),

Pokrok dosažený u investic zaměřených na zmírnění rizik v oblasti klimatu prostřednictvím opatření na přizpůsobení se změně klimatu lze zachytit především dvěma společnými ukazateli EFRR. Do konce roku 2017 bylo dosaženo následujícího:

- vybraná protipovodňová opatření přinesou užitek 17,5 milionu lidí,
- vybraná opatření na ochranu proti lesním požárům přinesou užitek 19 milionům občanů.

Obě hodnoty překračují stanovené cíle¹⁰, což jasně vypovídá o tom, že při řešení rizik spojených se změnou klimatu bylo dosaženo pokroku.

EZFRV poskytuje venkovským oblastem podporu zaměřenou na zachování a zvyšování biologické rozmanitosti, zlepšování hospodaření s vodou a půdou a snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku vznikajících při zemědělské produkci. Nejméně 30 % každého programu pro rozvoj venkova se vyhrazuje na opatření, která prospívají životnímu prostředí a pomáhají zmírňovat změnu klimatu resp. přizpůsobovat se této změně. Konkrétní částky, které členské státy vyčlenily na projekty z této oblasti, uvedené minimum značně přesahují. Na environmentální a klimatická opatření je v EU vyčleněno průměrně 57,6 %.

- *Portugalský institut pro moře a atmosféru (IPMA) vyvinul a instaloval nový meteorologický radar v autonomní oblasti Madeira. Zajistí meteorologické sledování a umožní zdokonalit a optimalizovat současné meteorologické modely, což přispěje k vytvoření robustní datové platformy využitelné pro technické a vědecké účely, která je nezbytným předpokladem přizpůsobování se změně klimatu. Celkové investice dosáhly výše 3,4 milionu EUR, přičemž příspěvek z Fondu soudržnosti činil 3,1 milionu EUR.*
- *Na Slovensku byla podpora z EZFRV využita k vybudování vodní nádrže, která pomůže čelit častěji se vyskytujícím extrémním povětrnostním jevům v důsledku změny klimatu, například přívalovým deštům a lesním požárům. Regulace malých vodních toků prospívá biologické rozmanitosti a přispívá k pohlcování uhlíku a přizpůsobování se změně klimatu. Nádrž pomáhá udržitelně obhospodařovat lesy, protože zabraňuje erozi půdy a udržuje v lese vodu. Celkový rozpočet projektu je 530 000 EUR, přičemž EZFRV poskytuje 397 000 EUR.*

3.2.3. Životní prostředí a účinné využívání zdrojů

V souvislosti s **prioritami v oblasti životního prostředí a účinného využívání zdrojů** bylo na projekty vyčleněno 45 miliard EUR (52 % celkové plánované částky), přičemž výdaje činily cca 19 miliard EUR (22 %).

Po počátečním zpoždění je nyní k podpoře vybrána kapacita na recyklaci odpadu ve výši 1,8 milionu tun (34 % cíle). Podobně se zdárně vyvíjejí projekty zaměřené na čištění odpadních vod pro 14,5 milionu občanů (85 % cíle) a zlepšení dodávek vody pro 7,3 milionu občanů (58 % cíle).

EZFRV podporuje projekty zaměřené na zlepšení biologické rozmanitosti na 26 milionech hektarů zemědělské půdy (87 % cíle). Obecně se opatření v oblasti klimatu a životního prostředí vztahují na 40 % celkové zemědělské plochy, včetně oblastí s přírodními

¹⁰ V současné době se řeší problémy spjaté s potřebou užívat tyto ukazatele konzistentně při stanovování cílů a vyloučit dvojí započítávání.

omezeními. Navíc se na 18 % zemědělské půdy EU mají vztahovat požadavky na obhospodařování spojené s biologickou rozmanitostí, 15 % zemědělské půdy má podléhat požadavkům na lepší hospodaření s půdou a pro dalších 15 % mají platit požadavky na lepší hospodaření s vodou. Výrazného pokroku bylo dosaženo i na cestě k cíli uplatnit na 3,3 % zemědělské půdy závazky obhospodařování zaměřené na snížení emisí skleníkových plynů a amoniaku – již jsou pokryta téměř 2 %. Dobře postupuje také plnění cíle zaměřit investice na podporu zmírnění emisí skleníkových plynů a amoniaku u velkých dobytčích jednotek, který je dokončen z 33 %.

Přibližně 24 % všech projektů vybraných do konce roku 2017 pro podporu z ENRF podporuje účinné využívání zdrojů a ochranu životního prostředí. Většina těchto projektů usiluje o ochranu a obnovu mořské biologické rozmanitosti podstatným zvýšením fyzických kontrol vykládek a snížením objemu nežádoucích úlovků, což podporuje provádění společné rybářské politiky.

- *Bulharsko zavedlo svůj první finanční nástroj podporovaný z Fondu soudržnosti v odvětví vodohospodářství a čištění odpadních vod. Díky financování bude moci 16 regionálních vodohospodářských subjektů modernizovat svá zařízení pro zásobování vodou, čištění odpadních vod a úpravu vody. Očekává se, že v zájmu zajištění kvalitních služeb občanům stimuluje tento systém investice ve výši až 230 milionů EUR, přičemž 115 milionů EUR bude hrazeno z Fondu soudržnosti.*
- *Ve Švédsku byly v zemědělské půdě vytvořeny mokřady, které omezují odtok živin do vodních útvarů. Projekt pomůže zvýšit biologickou rozmanitost. Prostřednictvím regulace vodního toku lze navíc v případě potřeby mokřad využít k uchování vody pro zavlažování. Podpora z EFRR činila 26 000 EUR z celkového rozpočtu 64 000 EUR.*

3.2.4. Strategické sítě

Pokud jde o **strategické sítě**, plánují se v rámci EFRR a Fondu soudržnosti významné investice do TEN-T a další dopravní investice. Celkově byly do konce roku 2017 vybrány projekty ve výši 44 miliard EUR (62 % celkové plánované částky), výdaje činily 12 miliard EUR (17 %).

Pokud jde o ukazatele spjaté s dopravou, byl zaznamenán významný pokrok v oblasti vybraných železničních a silničních projektů:

- rekonstrukce 2 700 km železniční tratě, včetně železničních tratí TEN-T (45 % cíle), přičemž již provedené projekty činí zatím pouhých 5 %,
- rekonstrukce 7 500 km silnic (75 % cíle), včetně 690 km silnic TEN-T (90 % cíle). Provádění rekonstrukce silnic TEN-T dosáhlo 300 km (30 % cíle).

- *V Řecku bylo dokončeno 106 kilometrů dvoukolejné elektrifikované vysokorychlostní železniční trati na železniční ose Athény–Soluň mezi obcemi Tithorea a Domokos. Díky tomu dojedou nyní cestující z Athén do Soluně za 3,5 hodiny, což železniční spojení činí konkurenceschopným. EFRR, Fond soudržnosti a Nástroj pro propojení Evropy přispěly téměř 1 miliardou EUR.*

3.3. Zaměstnanost, sociální začleňování a vzdělávání

V této oblasti se plánuje podpora ve výši přesahující 172 miliard EUR, zejména z ESF, přičemž investice poskytnou i EFRR, EZFRV a ENRF. Na konci roku 2017 byly vybrány projekty ve výši odhadem 85 miliard EUR, což představuje téměř 50 % plánované přidělené částky. Celkové výdaje činily téměř 23 miliard EUR, resp. 13 % celkové plánované částky.

Celkově již dosáhly programy ESF a YEI následujících cílů:

- bylo podpořeno 15,3 milionu účastníků, včetně 7,9 milionu nezaměstnaných osob a 4,9 milionu neaktivních osob,
- bylo podpořeno 2,8 milionu dlouhodobě nezaměstnaných účastníků,
- ze všech účastníků bylo 1,4 milionu zaměstnaných, 1,9 milionu získalo kvalifikaci a 870 000 se účastnilo vzdělávání či odborné přípravy díky podpoře z fondu ESF nebo YEI.

46 % z těchto účastníků tvoří osoby s nízkou kvalifikací; 16 % byli migranti, původem cizinci nebo příslušníci menšin (včetně marginalizovaných skupin obyvatel, jako jsou Romové).

Zdvojnásobení počtu účastníků programů ESF a YEI od konce roku 2016 jasně dokazuje výrazné urychlení praktického provádění projektů.

3.3.1. Zaměstnanost

Na konci roku 2017 bylo odhadem 30 miliard EUR vyčleněno na projekty udržitelného a kvalitního zaměstnání, převážně z ESF a YEI, což představuje 51 % z plánovaných 60 miliard EUR. V rámci cíle zaměstnanosti bylo na konci roku 2017 dosaženo následujícího:

- bylo podpořeno 7,4 milionu účastníků,
- 722 000 účastníků získalo kvalifikaci,
- 1,1 milionu účastníků bylo zaměstnáno (včetně samostatné výdělečné činnosti).

Investice v této oblasti vykazují dobrý pokrok. Výjimku tvoří investice související s modernizací institucí trhu práce, u nichž byla na konci roku 2017 míra výběru stále pod hranicí 20 %.

V rámci EZFRV bylo do konce roku 2017 vynaloženo přes 246 milionů EUR na řešení nezaměstnanosti v zemědělských a venkovských oblastech, na podporu sociálního začlenění a na podporu celoživotního učení a odborné přípravy v odvětví zemědělství a lesnictví.

Zhruba 11 % všech projektů, které byly do konce roku 2017 vybrány k podpoře z ENRF, prosazuje udržitelné a kvalitní zaměstnání a podporuje mobilitu pracovních sil. Většina z nich cílí na podporu lidského kapitálu, sociálního dialogu a vytváření sítí.

- *V Lucembursku probíhá projekt „Fit4Entrepreneurship“, který je financován z ESF a cílí na 200 uchazečů o zaměstnání ochotných založit si vlastní živnost. Za správu projektu odpovídá obchodní komora (Chambre de Commerce), veřejná služba zaměstnanosti a komora řemesel (Chambre des Métiers). Projekt zahrnuje zjišťování podnikatelských schopností, školicí program, individuální podporu ze strany podnikatelů a pomoc po založení podniku.*
- *Vláda španělského regionu Andalusie vytvořila v zájmu zachování tradiční a velmi rozšířené činnosti pasení ovcí a dobytka pilotní program zaměřený na pastevectví. Projekt poskytl školení 100 studentům, kteří se připravují na profesionální pasteveckou dráhu. Po absolvování školení se do chovu dobytka profesionálně zapojilo 60 % účastníků. EZFRV přispěl částkou 34 000 EUR z celkových nákladů projektu ve výši 38 000 EUR.*

Rámeček č. 2: Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí

Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI) nadále poskytovala významnou finanční podporu mladým lidem ve způsobilých členských státech. Do konce roku 2017 bylo vyčleněno odhadem 7 miliard EUR na 162 000 projektů, což představuje 67 % z celkové plánované částky 10,3 miliardy EUR. Výdaje vykázané příjemci dosáhly 31 % (3,2 miliardy EUR) z celkového přidělu z YEI, což svědčí o náležitém praktickém provádění. V průběhu tohoto období obdrželo podporu z YEI 2,4 milionu mladých lidí. Zásah z YEI byl dokončen u 1,5 milionu účastníků. 776 000 účastníků se zúčastnilo školení nebo odborné přípravy, získalo kvalifikaci nebo bylo zaměstnaných (včetně samostatné výdělečné činnosti).

V roce 2017 se v souvislosti s přezkumem víceletého finančního rámce v polovině období spolunormotvůrci EU dohodli na navýšení prostředků YEI pro zbývající část programového období (2017–2020). Příděl vyhrazený pro YEI se zvýšil o částku 1,2 miliardy EUR, která bude rozložena do období 4 let a z níž bude profitovat 11 členských států, které stále ještě splňují podmínky pro podporu. Členské státy tedy s ohledem na navýšení pozměnily ke konci roku 2017 své operační programy a dohody o partnerství a upravily příslušnou podporu z ESF.

V souvislosti s rozpočtovým procesem na rok 2018 se spolunormotvůrci v listopadu 2018 dohodli, že nové prostředky z YEI budou navíc předfinancovány navýšením prostředků na závazky v roce 2018 a snížením odpovídajících prostředků na rok 2020, čímž se celková částka na rok 2018 zvýší ze 116 milionů EUR na 350 milionů EUR. Zmíněných 11 dotčených členských států podle potřeby své programové dokumenty znovu pozmění s ohledem na předfinancování.

- V Řecku probíhají ve spolupráci s hospodářskými sdruženími odvětvové školicí programy zaměřené na zvýšení kvalifikace a zaměstnatelnosti nezaměstnaných mladých lidí ve věku 18–24 let. Programy, které jsou pořádány až na 15 000 místech, cílí na odvětví s vysokým potenciálem pro růst, včetně IKT, vývozního obchodu, maloobchodu a logistiky. Sestávají ze 120 hodin teoretické a 260 hodin praktické přípravy, pěti individuálních konzultací a osvědčení o kvalifikaci. Hospodářská sdružení odpovídají za výběr poskytovatelů teoretické přípravy a za zajišťování stáží ve firmách v rámci praktické složky.

3.3.2. Sociální začleňování

Na projekty zabývající se sociálním začleňováním bylo do konce roku 2017 přiděleno odhadem 30 miliard EUR, což představuje 46 % z plánované částky 63,7 miliardy EUR, která je čerpána převážně z programů v rámci ESF. EFRR pak podporuje zdravotnické a sociální infrastruktury. V rámci tohoto cíle bylo dosaženo následujícího:

- bylo podpořeno 3,3 milionu účastníků,
- 220 000 účastníků bylo zaměstnáno (včetně samostatné výdělečné činnosti),
- 152 000 účastníků získalo kvalifikaci,
- 164 000 neaktivních účastníků se zapojilo do hledání zaměstnání,
- podpora z EFRR přidělená na modernizaci systémů zdravotní péče má podle očekávání nyní přinést užitek 42,5 milionu občanů.

V roce 2017 se začaly navyšovat investice do sociálně-ekonomické integrace marginalizovaných skupin obyvatel, jako jsou Romové. Dosud však zaostávají investice do oblasti sociálního podnikání a komunitně vedeného místního rozvoje.

Ve venkovských oblastech podporuje EZFRV místní rozvojové strategie na podporu sociálního začleňování, zmírňování chudoby a posílení hospodářského rozvoje v rámci iniciativy LEADER. K dnešnímu dni se na 58 % obyvatel venkovských oblastí (cca 111 % cíle) vztahuje přes 3 400 strategií pro místní rozvoj, které zavedly místní akční skupiny s využitím 18 % dostupných veřejných fondů.

- *Ve španělském městě Gijón nabízí projekt „Škola druhé šance“ financovaný z ESF ohroženým skupinám mladých lidí (nízká kvalifikace, předčasně ukončená školní docházka, osoby bez sociálního či rodinného zázemí a osoby se zdravotními problémy apod.) praktická a individualizovaná školení zaměřená na dovednosti a schopnosti, které jim pomohou opětovně se integrovat, resp. setrvat v procesu vzdělávání či najít si zaměstnání. V letech 2009 až 2017 se těchto školení zúčastnilo 1 400 lidí.*
- *V Lucembursku byly v rámci projektu „World City“ podpořeny organizace, které pořádají letní aktivity pro děti ve věku 7 až 12 let žijící v oblasti podél Mosely. Projekt se tematicky zaměřuje na kulturní rozmanitost a posiluje sdílené postoje a hodnoty prospívající společnému soužití. Do projektu se každodenně zapojovalo cca 300 dětí v regionu, z nichž v průměru 10 % tvořili dětští uprchlíci. Projekt byl financován z iniciativy LEADER v rámci EZFRV, a to částkou 223 000 EUR.*
- *V belgickém Bruselu vznikla ve čtvrtích Molenbeek a Cureghem dvě nová střediska zdravotnických a sociálních služeb (za podpory z EFRR ve výši 3,7 milionu EUR), která poskytují místním obyvatelům integrované služby v oblasti sociální péče, péče o duševní zdraví a základní zdravotní péče. Zvláštní důraz je kladen na dostupnost pro zranitelné skupiny včetně migrantů. Jeden z týmů pracuje na programu mobilních služeb „Medibus“.*

3.3.3. Vzdělávání

Na projekty v oblasti vzdělávání a odborné přípravy bylo do konce roku 2017 vyčleněno odhadem 25 miliard EUR, což představuje 52 % plánované částky 49 miliard EUR, která je hrazena převážně z programů v rámci ESF. EFRR pak podporuje vzdělávací infrastruktury. Výdaje činily cca 6 miliard EUR (13 % celkové částky). V rámci tohoto cíle bylo dosaženo následujícího:

- bylo podpořeno 4,5 milionu účastníků,
- 1 milion účastníků získalo kvalifikaci,
- 583 000 účastníků se zúčastnilo školení či odborné přípravy,
- 1,8 milionu studentů (26 % cíle) by mělo mít užitek z projektů financovaných z EFRR, které investují do infrastruktury škol.

Investice v této oblasti úspěšně pokračují – míra výběru projektů dosahuje 52 %. Provádění činností v oblasti odborného vzdělávání a přípravy nejvíce pokročilo jak z hlediska výběru projektů, tak i míry plnění.

- *V Lotyšsku je prostřednictvím ESF podporován projekt, jehož cílem je zvýšit počet kvalifikovaných studentů odborného vzdělávání a přípravy pomocí učení se práci a absolvování praxí a stáží v podnicích. Do května 2018 se do něj zapojilo 1 400 podniků, 34 zařízení odborného vzdělávání a 2 900 studentů odborného vzdělávání a přípravy, z nichž 640 tvořily osoby učící se práci a 2 275 účastníci stáží.*
- *Na finských Ålandech probíhá projekt „Welcome! – Välkommen in!“, který je financovaný z ESF a v odvětví služeb se snaží zlepšit dovednosti a znalosti v oblasti elektronického obchodu, aby podniky poskytovaly zákazníkům kvalitnější služby a mohly lépe čelit maloobchodní konkurenci ze zahraničí. Projektu se zúčastnilo celkem 472 osob ze 100 podniků a v jeho rámci bylo poskytnuto přes 8 000 hodin školení. Podniky, které se do projektu zapojily, měly v roce 2017 oproti roku 2015 o 75 % vyšší objem prodeje.*
- *V Bavorsku byla za podpory z EFRR přestavěna kancelářská budova zpět na vzdělávací centrum, které se nyní rozkládá na 1 100 metrech čtverečních a jehož školící kapacita vzrostla o 250 míst. Modernizované školící centrum bude hrát významnou úlohu při odborné přípravě budoucích kvalifikovaných pracovníků.*

3.4. Posílení institucionální kapacity a efektivní veřejná správa

Do konce roku 2017 byly na projekty zaměřené na institucionální kapacitu a reformy odhadem vyčleněny 3 miliardy EUR, což představuje 48 % z plánované částky 6,4 miliardy EUR (financované především z programů v rámci ESF a s podporou EFRR v Estonsku, Itálii, Rumunsku a u programů Interreg). Výdaje dosáhly v praxi 370 milionů EUR (6 % celkové plánované částky). V rámci tohoto cíle bylo dosaženo následujícího:

- prostřednictvím ESF byla poskytnuta podpora 117 000 účastníkům,
- prostřednictvím ESF bylo podpořeno 734 projektů zaměřených na veřejnou správu či veřejné služby na celostátní, regionální nebo místní úrovni.

Až jedna třetina podporovaných projektů je zaměřena na digitalizaci. Dalšími klíčovými tématy jsou dodávka služeb, obecné vzdělávání, systém veřejné služby a řízení lidských zdrojů, jakož i organizace a řízení veřejné správy. Podpora veřejné správy v členských státech je využívána převážně na celostátní úrovni. Jen zlomek podpory putuje na regionální a místní úroveň.

Zaostává provádění projektů zaměřených na budování kapacit u zúčastněných subjektů zajišťujících vzdělávání, celoživotní učení, školení, zaměstnávání a sociální politiku (1 % vykázaných výdajů). Důvody zpoždění se v jednotlivých členských státech liší a zahrnují právní úpravy s dopadem na provádění a problémy spjaté s inovativními a komplexními prvky zásahu.

- *V Bulharsku provádí Národní institut spravedlnosti (NIJ) za pomoci ESF projekt podporující kvalitní odborné vzdělávání v zájmu zvýšení efektivnosti soudnictví. V roce 2017 absolvovalo vzdělávací kurzy institutu celkem 5 600 soudců a úředníků působících u soudů a vyšetřovacích orgánů. Nově se v rámci projektů rozvíjejí regionální a elektronická školení a tematická školení přizpůsobená konkrétním regionálním potřebám, která umožňují navazovat interinstitucionální spolupráci a „znalostní partnerství“.*
- *V Litvě probíhá za pomoci ESF projekt zaměřený na zvýšení efektivnosti zadávání veřejných zakázek prostřednictvím omezení příležitosti ke korupci. Na základě naplánovaných opatření se zvýší povědomí a kompetence pracovníků úřadu pro zadávání veřejných zakázek a dalších smluvních organizací a bude vypracována podpůrná dokumentace (pokyny atd.) k metodice zadávání zakázek. Pro zástupce smluvních organizací budou připravena školení a v různých litevských institucích budou organizovány konference.*

3.5. Pokrok při provádění finančních nástrojů

Výroční zprávy z roku 2018 podrobně informovaly o vývoji v oblasti finančních nástrojů do konce roku 2017 u 24 členských států. Pokrok je obecně uspokojivý. V rámci dohod o financování bylo přiděleno 13,5 miliardy EUR, což představuje 65 % orientačního přidělu, převážně z EFRR. Z přidělené částky již bylo koncovým příjemcům vyplaceno 1,5 miliardy EUR (11 %), přičemž mezi členskými státy existují značné rozdíly. Podrobnější rozpis je k dispozici ve shrnutí údajů zveřejněném Komisí.

3.6. Územní a městský rozvoj

V letech 2014–2020 bylo cca 32 miliard EUR přiděleno na integrovaný územní rozvoj a udržitelný městský rozvoj. Provádění těchto strategií, které bylo zprvu pomalé, nyní akceleruje. Z fondů politiky soudržnosti bylo na projekty vyčleněno cca 10,7 miliardy EUR, což představuje 33 % plánovaného přidělu. Zatímco výběr projektů nyní vykazuje uspokojivý

pokrok, výdaje se stále ještě opoždějí. Na konci roku 2017 činily pouhou 1 miliardu EUR (3,2 % plánované celkové částky).

Vybrané strategie integrovaného rozvoje, které podporují zejména sociální integraci, se podle zpráv vztahují na 39 milionů obyvatel (87 % cíle). Co se týče fyzických prací, splní projekty vybrané v oblasti renovace budov a bytových jednotek cca 50 % plánovaných cílů – podle prognóz bude renovováno cca 1,1 milionu metrů čtverečních a 10 500 bytových jednotek. V zájmu zlepšení kvality života projde renovací přes 21 milionů metrů čtverečních městských otevřených prostranství (73 % cíle).

3.7. Interreg

Programy Interreg financované z EFRR, které spadají do cíle „Evropská územní spolupráce“, vytvořily do konce roku 2017 finanční objem vybraných projektů ve výši 7,1 miliardy EUR (57 % celkové plánované částky), nicméně v praxi jsou výdaje stále nízké (5 % celkové plánované částky).

Údaje o fyzickém pokroku v rámci iniciativy Interreg jsou obsaženy v ukazatelích shromážděných v rámci hlavních investičních témat výše a na otevřené datové platformě¹¹.

4. POKROK V HODNOCENÍ PROGRAMŮ

Právní předpisy pro programové období 2014–2020 zdůrazňují potřebu hodnotit přínos programů financovaných z ESI fondů pro růst, udržitelný rozvoj a vznik pracovních míst. Programy stanovují konkrétní cíle, jež vyjadřují změnu, o níž se v dané oblasti usiluje. Aby bylo možno posuzovat, zda dané změny probíhají, a zjišťovat, čím k tomu programy přispívají, je nutné provádět hodnocení.

Pracovní dokument útvarů přiložený k této zprávě shrnuje hodnotící činnost provedenou od roku 2016. Byl zjištěn malý počet hodnocení, která se zaměřují především na proces provádění a na pokrok v dosahování stanovených cílů. U těchto hodnocení je oproti dřívějšímu patrná jasnější struktura vyhodnocování a dostupnost vhodnějších údajů i jejich využití.

V případě období 2014–2020 je ještě příliš brzy na posuzování výsledků a dopadů programů, protože bylo dokončeno jen omezené množství projektů. Zahájení hodnocení dopadů, které přirozeně probíhá později v programovém cyklu, se pravděpodobně zpozdí v případech, kde provádění probíhalo pomaleji, než se v jistých členských státech nebo u některých cílů předpokládalo.

Naproti tomu velký počet vnitrostátních hodnocení provedených v letech 2017–2018 se soustředil na programy z období 2007–2013. Jedná se vesměs o hodnocení dopadů. Výsledky hodnocení dopadů spjatých s oběma programovými obdobími lze obecně považovat za spolehlivé jen u omezeného počtu hodnocení, což poukazuje na potřebu zlepšit kvalitu zpracování dokumentů.

Aktualizovaná analýza revidovaných vnitrostátních plánů hodnocení, které Komise obdržela do června 2018, vypovídá o tom, že stále existují nedostatky v oblasti potřebných dovedností, užívaných metod i požadovaných údajů.

¹¹ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/TC>

Podle plánů hodnocení se výrazný nárůst dokončených hodnocení očekává v letech 2018–2019. Půjde vesměs o hodnocení orientovaná na provádění a procesy. Téměř polovina posouzení dopadů se plánuje až na období po roce 2020, kdy se očekává předložení výsledků programů.

Pracovní dokument útvarů přiložený k této zprávě popisuje rovněž různé pracovní oblasti, které Komise sleduje s cílem podpořit práci členských států (vytváření sítí, pokyny, asistenční služby atd.), a také hodnotící činnost Komise.

5. ZÁVĚRY

Programy v rámci ESI fondů představují významný investiční nástroj Evropské unie, přičemž prospěch z politiky mají všechny regiony v EU. Aktuálně dostupné podklady v oblasti finančního plnění a společných ukazatelů výstupů a výsledků poskytují o procesu provádění úplnější přehled, než jaký byl k dispozici ve kterémkoli z předchozích období.

V celkovém provádění programů spolufinancovaných z ESI fondů došlo v průběhu roku 2017 k významnému zrychlení. Míra výběru projektů se oproti konci roku 2016 téměř zdvojnásobila a nyní překračuje 52 % celkového financování. Tempo začínají dohánět také výdaje generované projekty a hodnoty dosažené podle ukazatelů výstupů a výsledků programů napojených na významné sociální a ekonomické přínosy. Zrychlování pokračovalo i v roce 2018. Ke 30. září 2018 činila míra výběru u fondů politiky soudržnosti 67 %.

Obraz provádění podávaný ve výročních zprávách o programech se různí, a to jak mezi regiony, tak napříč členskými státy a jednotlivými investičními tématy. Na základě předchozích zkušeností Komise očekává, že v roce 2019 míra plnění investičních výdajů a dosahování výstupů a výsledků nadále poroste. Nadcházející přezkum výkonnosti v roce 2019 bude dále motivovat k účelnějšímu čerpání ESI fondů z hlediska dosahování programových cílů.

Postupné provádění ESI fondů poskytne ve výsledku materiál, na němž bude možné provést posouzení dopadů. U mnoha posouzení ze strany členských států však bude trvat, než budou zahájena a dokončena a než budou k dispozici výsledky.

Výhledově jsou vytyčeny důležité finanční cíle na konec roku 2018 (pravidlo N+3). Hrozí, že konkrétní programy přijdou o financování z EU.

V příštím roce zahrnuje cyklus podávání zpráv předložení komplexních zpráv o programech do června 2019 a vnitrostátních zpráv o pokroku do konce srpna 2019. Tyto zprávy poskytnou úplný kvantitativní a kvalitativní přehled plnění investičních cílů. Budou se vztahovat k řadě důležitých problémů. Především pak budou členské státy podávat zprávy o finančních a fyzických milnících na základě výkonnostního rámce, který se má použít k přidělení výkonnostní rezervy v roce 2019. Komise tyto zprávy shrne ve strategické zprávě, která bude vyhotovena do konce roku 2019.